

HB/

19. desember 2024

Nærings- og fiskeridepartementet

Høringssvar til overordnet konsekvensutredning for havbruk til havs – Norskerenna Sør, Frøyabanken Nord og Trænabanken

Fiskebåt er arbeidsgiver- og interesseorganisasjon for den havgående fiskeflåten. Havfiskeflåten står for cirka 70 prosent av førstehåndsomsetningen av all fisk som bringes i land, og cirka halvparten av alle heltidsfiskere arbeider om bord på havgående fiskefartøy.

I det følgende kommer våre kommentarer og innspill til overordnet konsekvensutredning for havbruk til havs i områdene Norskerenna Sør, Frøyabanken Nord og Trænabanken.

Konsekvensutredningen viser at det er flere kunnskapshull knyttet til konsekvensene av å etablere havbruk til havs. Særlig gjelder dette risikoen for alvorlig påvirkning på villaksen, men også mulig negativ påvirkning på korallrev og andre sårbare bunnsamfunn, gyte- og oppvekstområder for fisk, tidligere livsstadier for fisk, krepsdyret raudåte med mer.

Fiskebåt er generelt bekymret for utviklingen i havbruksnæringen, både når det gjelder utvidelsen av lakseoppdrett til havs, men også utviklingen av torskeoppdrett langs kysten, med de rømmingshendelsene vi har sett den siste tiden. Fiskebåt frykter alvorlig konsekvens for allerede svake kysttorskebestander, slik vi ser at har blitt tilfellet for villaksbestanden.

Dersom norske myndigheter velger å gå videre med havbruk til havs, mener Fiskebåt at dette bør gjøres gradvis, med få lokaliteter i starten – og etter at kunnskapshullene er forsøkt tettet.

Hensynet til villaksen

Konsekvensutredningen viser at etablering av havbruk i samtlige av disse områdene vil kunne få svært alvorlige konsekvenser for villaksen. Dersom laks skulle rømme fra disse anleggene, vurderes potensialet for genetisk innblanding som stort, og det samme gjelder mulig lusesmitte til villaksbestander. Dette kan påvirke både nasjonale og internasjonale laksestammer, som allerede er under stort press, i ytterligere negativ forstand.

Fiskebåt mener at norske myndigheter må ha en klar formening om at de norske villaksbestandene vil tåle ytterligere ekspansjon av oppdrett ut til havs. Dette må ligge til grunn før endelig avgjørelse tas om etablering av havbruk i de nevnte områdene.

Momenter av betydning for sameksistens med fiskerinæringen

I utvelgelsen av områder blir det viktig for fiskerinæringen at man hensyntar den direkte konflikten med utøvelsen av fisket, og at man unngår områder hvor etableringen av havbruk til havs kan få negative konsekvenser for gyte- og oppvekstområder, korallrev og andre sårbare bunnhabitat.

Videre mener Fiskebåt at strømforholdene i områdene bør utredes nærmere, herunder i hvilken retning eventuelle legemidler, næringssalter, organisk materiale og andre utslipp kan transporteres og eventuelt gjøre skade. Fiskeridirektoratet har i sitt høringssvar datert 16. desember 2024 under pkt. 2.8 påpekt at modelleringen av strøm i utredningen synes å være

upresis og feil i gjengivelsen, ut fra rapporten til Havforskningsinstituttet «*Havbruk til havs – Fysiske miljøbetingelser og økosystempåvirkning*». Dette må avklares i forkant av utvelgelsen, og kan etter vår oppfatning ikke utsettes til prosjektspesifikk konsekvensutredning.

Videre må det utvises særlig aktsomhet i de særlig verdifulle og sårbare områdene (SVO-områdene), ettersom områdene i seg selv ikke forbyr næringsvirksomhet. Forskningsmiljøene bør ha en klar formening om havbruk til havs i disse områdene vil være forenlig med beskyttelsen av de verdifulle og sårbare bestandene og habitatene som befinner seg her. Fiskebåt mener det bør vurderes å utelate disse SVO-områdene, og heller prioritere andre områder innenfor det som nå er konsekvensutredet. I forbindelse med havvind har myndighetene valgt å holde disse områdene utenfor åpning og utlysning, og det mener Fiskebåt også bør gjøres her, i et føre var perspektiv.

Fiskebåt er også bekymret for hvordan eventuelle utslipp av legemiddelrester kan påvirke villlevende ressurser i området, og da særlig det viktige krepsdyret raudåte, som fungerer som næring for krill og andre arter og som har stor betydning og påvirkning på økosystemet i Nordsjøen og Norskehavet. Fiskebåt mener myndighetene bør utvise varsomhet og unngå å etablere havbruk til havs i områder med høye konsentrasjoner av raudåte, sett i et føre var perspektiv. Myndighetene bør i minste fall sette strenge vilkår til konsesjonen om at all utslipp av legemiddelrester fra anlegg i disse områdene bør forbys.

På generelt grunnlag mener vi rapporten mangler oppdatert kunnskap om legemiddelbruk og påvirkning på ville bestander. Fiskebåt mener dette er en stor svakhet i rapporten, og et viktig tema som bør utredes nærmere.

Størrelsen på området og antallet lokaliteter

Fiskebåt mener at konfliktfylte områder bør fjernes allerede før åpning og utlysning, slik som SVO-områder, kjente korallområder eller områder med mye og kjent fiskeriaktivitet. Dette har vi gode erfaringer med fra havvindsektoren, og det bidrar til å holde konfliktene og diskusjonene nede. Dette kan også være hensiktsmessig for utbygger, sett i et tids- og kostnadsperspektiv, for å slippe å utrede og kartlegge altfor store områder.

Når viktige områder er tatt bort kan det være hensiktsmessig å utlyse store nok områder til at aktøren kan gjøre tilpasninger etter hva som avdekkes under prosjektspesifikk konsekvensutredning. Forutsetningen for dette er at myndighetene på et tidlig stadium er tydelig ovenfor eventuelle aktører hvilke begrensninger som settes ift. antall lokaliteter og maksimalt tillatt biomasse.

Kommentarer til Frøyabanken Nord

Sett i et sameksistensperspektiv med fiskerinæringen mener Fiskebåt at deler av området Frøyabanken Nord kan være aktuelt for havbruk til havs.

Det blir imidlertid viktig å iverksette tiltak for å hindre negativ påvirkning på gytefeltet for den truede ueren som grenser mot området i sør, samt gytefeltet for NVG-sild som ligger sørøst for området. Den dominerende strømmetningen i området synes ut fra konsekvensutredningen å være sør-nord, noe som kan være positivt i forhold til disse gytefeltene. Dette bør utredes nærmere.

Fiskebåt anbefaler at man etablerer en god buffer til gytefeltet i sør. Hvor stor avstand man bør ha til gytefeltene i sør bør avklares med Havforskningsinstituttet. Videre blir det viktig å kartlegge de nordligste områdene godt, for å avdekke og unngå eventuelle viktige korallområder eller andre sårbare bunnsamfunn.

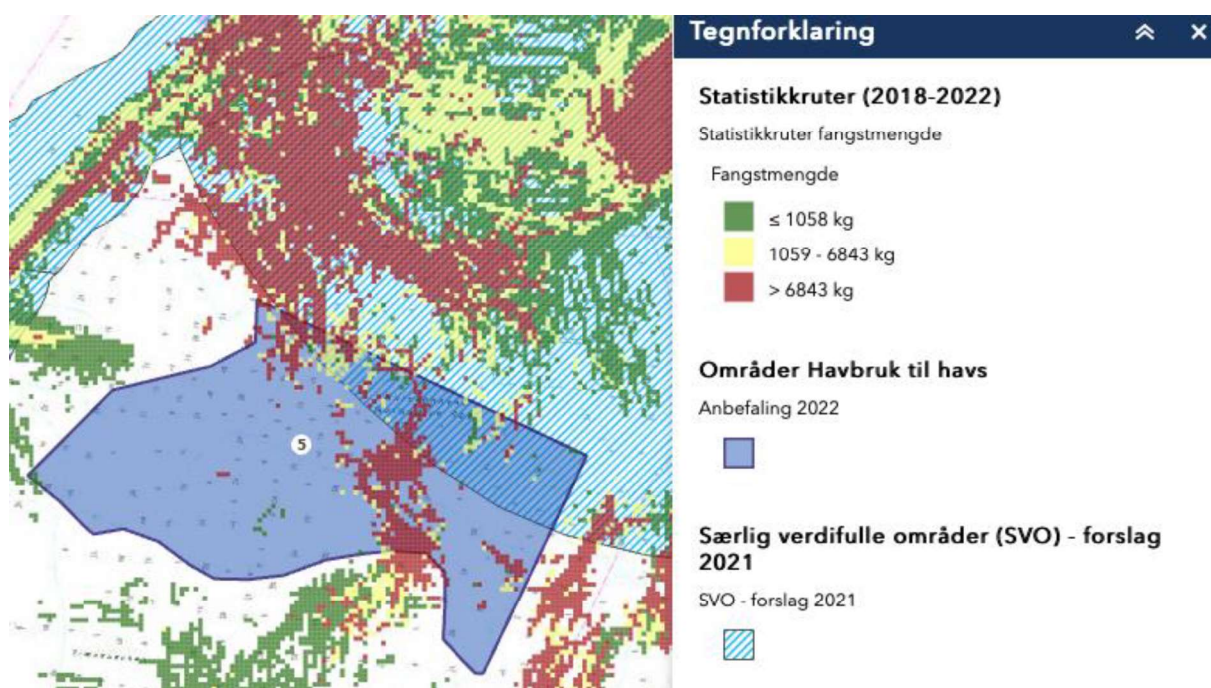
Kommentarer til Trænabanken

Fiskeridataene viser leveranser av store fangster fra midtre og østlige deler av dette området. Konsekvensutredningens modellering av mulige områder for koraller i området er også relativt sammenfallende med de områdene hvor fiske utøves. Det er det nok naturlige årsaker til. Koraller og andre sårbare bunnsamfunn gir gode oppvekst- og levevilkår for flere arter i økosystemet. For fiskerinæringen er det derfor viktig at disse ikke forstyrres nevneverdig, nedslammes og skades.

I den nordøstlige deler overlapper Trænabanken med det sårbare og verdifulle området «Kystsonen Lofoten». Området kjennetegnes for å inneha større konsentrasjoner av plankton som kommer med strømmen, samt å være en viktig passasje for sildelarver, torskeegg, og torskelarver, samt hyseeegg og hyselarver om våren. Utredningen viser at man har lite kunnskap om hvordan havbruk til havs kan påvirke disse viktige og sårbare livsstadier til fisk.

Fiskebåt mener derfor at den nordlige og østlige delen av området bør utelates for videre utredning. I den anledning viser vi til vårt tidligere høringssvar i anledning saken, hvor vi har kommet med forslag til avgrensninger av området i kart.

Dersom departementet likevel skulle velge å gå videre med hele dette området må disse konfliktfylte områdene i minste fall miljøkartlegges grundig. I tillegg må det i konsesjonsprosessen iverksettes mekanismer som kan stoppe videre utvikling dersom funnene tilsier at dette ikke vil være miljømessig forsvarlig.

Figur 1. Kartutsnitt fra Fiskeridirektoratet som viser registrerte fangstmengder fra fiske i området og overlappen mellom Trænabanken og SVO-området «Kystsonen Lofoten».

Dersom Trænabanken skal åpnes for havbruk til havs mener Fiskebåt – som nevnt i tidligere høringssvar – at de vestlige områdene bør undersøkes nærmere, sett i et sameksistensperspektiv med fiskerinæringen. Disse områdene har også lengst avstand til kysten, hvor risikoen for smitte mellom hav og kyst kanskje kan være noe mindre. Når det gjelder smitte internt i området kan det kanskje avbøtes ved at man etablerer færre enheter med større avstander i vest.

Kommentarer til Norskerenna Sør

Dette området regnes som viktig for flere bestander, også nøkkelbestander som har stor betydning i økosystemet. Det er mange viktige gyteområder lokalisert rundt området, og samtidig overlapper området med gyteområder for enkeltarter. Konsekvensutredningen slår fast at det i området kan forekomme høy biologisk produksjon og flere nøkkelarter har viktige funksjoner i omkringliggende områder.

I tillegg overlapper den sørlige delen av området med det sårbare og verdifulle området «Norskerenna», som innehar store andeler mesopelagiske dyreplanktonarter slik som pelagiske reker, geleplankton, krill og store hoppekreps. Samtidig har dette området overvintrende populasjoner av raudåte som er nøkkelart i den pelagiske næringskjeden. I konsekvensutredningen står det blant annet at Norskerenna er det eneste området i Nordsjøen/Skagerak hvor det forekommer overvintrende raudåte, noe som kan få betydning for forekomst av raudåte langs kysten av Nordsjøen/Skagerak.

Erfaringer fra oppdrett langs kysten har vist en negativ påvirkning på krepsdyr i forbindelse med utslipp av legemiddelrester. Med mindre man kan forhindre utslipp av legemiddelrester til sjø mener Fiskebåt at områder med mye raudåte bør utelates, sett i et føre var perspektiv.

På grunn av store kunnskapshull om konsekvenser for bestandene i området mener Fiskebåt at Norskerenna Sør er et mindre egnet for havbruk til havs, sett i et sameksistensperspektiv med fiskerinæringen.

Avsluttende kommentarer

Fiskebåt har under hele prosessen vært av den oppfatning at dette har vært store bruttoområder, hvor kun mindre deler vil være aktuelle for havbruk til havs. Fiskebåt mener at ett par lokaliteter og prosjekter bør være maksimum i en eventuell første runde.

Basert på det som kommer frem i denne strategiske konsekvensutredningen er Fiskebåt av den oppfatning at midtre deler av Frøyabanken Nord (avgrenset mot sør og nord), og eventuelt vestlige deler av Trænabanken (avgrenset mot nord og øst), vil være å foretrekke for videre konsekvensutredning for havbruk til havs, sett i et sameksistensperspektiv med fiskerinæringen.

Fiskebåt tar samtidig forbehold om å kunne komme med ytterligere eller endrede innspill i saken etter at prosjektspesifikk konsekvensutredning er utført.

Vennlig hilsen

FISKEBÅT

Audun Maråk

Hanna Bauge

Kopi: Fiskeridirektoratet
Norges Fiskarlag

Brevet er godkjent elektronisk og sendes uten underskrift.